

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 31.

Stockholm den 26 Augusti 1909.

2:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorter som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. Sthlm 1909. F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonsspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannonser under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	---	--

Textilkonst på Industriutställningen. Handarbetets Vänner.

Vid ett besök i Handarbetets Vänner's stora intill kupolsalen gränsande expositionslokaler fängslas intresset genast af den i lekande glada färger hållna Carl Larssonska gobelängen, Tummelisa.

Framför den trängas i allmänhet en hel del åskådare, som halfhögt läsa upp den lilla älskvärda vers, som står inväfd i gobelängens nedre kant:

»I vårens tid fru Venus drog,
att se sig om i Nordanskog.
Här på en å hon mötte Tummelisa
och därpå blef en väf och denna lilla visa».

Buren af jordens och vattnets gudomligheter, hvilkas gruppering verkar rokokartad i sin vridna behagfullhet, står fru Venus där i all sin nakna skönhet, kanske något öfverväldigande stor men ytterst graciös i linjerna, skådande ned i vattnet på det lilla blad, hvarpå Tummelisa, som verkligen gör skäl för sitt namn, kommer flytande.

Den saftigaste, gröna vårprakt fyller för öfrigt väfnaden, blad, blommor, gräs och grenar om hvar annat, så att man tycker sig blicka in i en verklig skogsgömma, fantastisk och sagolik, en ännu af civilisationen oberörd plats, där fru Venus och Tummelisa i frid kunna mötas. Det enda man möjligen

kunde ha att invända mot kompositionen i sin helhet vore kanske, att materialet, huru utsökt väl det än är behandladt, dock verkar för tungt för den fjärrslätta tanken.

H. V.-tekniken, det nya väfnadssättet medelst trådarnas inplockande i varpen på en särskild, af H. V. uppfunnen metod, låter mycket tala om sig.

»Ödet» heter bland andra en portjär, komponerad af fröken Maria Sjöström, utförd på ofvan nämnda sätt och intressant som studium. Materialet är ylle, silke och guld, och på en grå botten skymtar man en starkt stiliserad, i blå färger utförd kvinnofigur med händerna hopknäppta och lifvets tecken samt ödets stjärna i guld brinnande öfver sitt hufvud.

I H. V.-teknik ha blifvit utförda en myckenhet gardiner, bonader och möbeltyger. Fröken Carin Wästberg har använt den i en särdeles original samling af fem s. k. »Birgittaväfnader» tillsammans med rödlakan.

Dessa gardiner äro i rött, lilas, blått etc. och i mönstret ingår Birgittas sigill.

En annan af fröken W:s gardiner i samma genre, heter »Stänga kyrkoport» och ännu en »Abisko».

Promenaddräcker och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangenre af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

Stiliseringen är gifvetvis så stark, att man blott svagt skymtar det åsyftade motivet.

Gunnar Hallströms haute-lissetapet, Ygdrasil, hvars material är kemiskt färgadt af fröken Märtha Leijonhufvud, lyser oändligt färgstark midt ibland de andra väfnadernas ibland något bleka och svärmodiga färgtoner. Lifvets träd har som sig bör både knotiga och raka grenar och är lummigt och öfvermåttan dunkelt i konturerna.

Påfågelsblått är dess förhärskande nyans och mot denna mättade färg framträder den gula och rosa regnbågen mycket vackert. I en matsal med litet tunga möbler vore Ygdrasil på sin plats, något litet jämförlig med de gamla »Verdure»-gobelängerna.

Bland gardinerna lägger man märke till fröken Sjöströms tunna gardin, hufvudsakligen i gult och svart, starkt påverkad af den orientaliska smaken, men i sitt slag mycket vacker och dekorativ.

En knuten linnegardin i grofva maskor, nästan som ett fisknät, är högst originell. Mönstret är träd i blått och gult silke.

Ett par röda shantunggardiner ha violetta applikationer, likaså flera borddukar med mönster i applikation.

Särdeles stilfullt i sina bruna nyanser, upplifvade med gult och något violett, ter sig ett helt hörn där en stor brun flossamatta med milda nyanser täcker golvet och en vacker stol i mahogny med brunt möbelyg gör god verkan. En grå och violett portiär med gult inslag hänger på väggen, och den starkt stiliserade lilla bonaden i rödviolett, Riddaren och jungfrun, lyser med ett kyrkfönsters magiska glans.

H. V. disponerar i rummet bredvid det ofvan beskrifna en större sal, inredd som en kyrka, där trenne altare stå på en upphöjning inom ett skrank och där man dessutom ser diverse antependier, mäss-hakar etc. Sitt ljus får detta rum delvis från ett fönster högt uppe i fonden, och framför detta sitter en af fröken Wästberg komponerad väfnad, som är så tunn och hvars teknik är sådan att den ersätter ett glasfönster.

Färgerna äro grå och mildt gula och mönstrets ornament ganska kraftiga.

I midten af det tillfälliga koret står ett altare, som är klädt med det antependium, som är afsedt för Lunds domkyrka. Komponerad af fröken Maria Andersson, är det broderadt på lysande, starkt rödt siden från K. A. Almgren i Stockholm. I midten ser man ett kors i guld med orneringar i violett silke med guld. Bården är i samma genre, och det hela verkar i hög grad rikt och praktfullt med ett ganska utprägladt orientaliskt smakinflytande.

Doktorinnan Sutthoffs antependium, tillhörigt Sofiakyrkan, är af en genomgående god verkan. Materialet är mörkt violett siden af en djup färgton, rikt dekoreradt med silke i samma nyans, hvilket ger det hela ett diskret skimmer. Upptill löper så

en bred bård i matt olivgrönt, silfver och violett tistelmotiv i mycket graciösa konturer.

Färgerna komplettera hvarandra på ett utsökt sätt, den violetta har en ädelstens djup, och från hela altaret tycks utströmma en mild ro.

Arkitekten F. Boberg har komponerat det antependium, som pryder det sista af de här uppräknade altarna. Det är också utfördt för Sofiakyrkan i Stockholm att användas vid vanliga gudstjänstillfällen, då det nyss omtalade violetta är beräknadt för sorgehögtider, under påskveckan etc.

Det Bobergiska antependiet är hållet i vinröd sammet med silkesbroderier i samma färg, kyrkliga emblemer, men gör en föga originell verkan, oaktadt den röda färgen är varm och vacker.

En mässhake af röd sammet med guldspetsar hör äfven till Sofiakyrkan, hvars paramantik således ej lämnar något öfrigt att önska.

I öfrigt märkas antependier till Storkyrkan, Algutsboda kyrka m. fl. Spetsarna på altardukarna äro dels från Dalarna, dels skånska från Tosterup.

EBBA DE LA GARDIE.

Dräp dem!

För ungefär en mansålder tillbaka existerade de två orden öfverklass och underklass alldeles icke i vårt språk, och vi redde oss godt dem förutan. Nu går icke en dag utan att vi möta dem i tidningar, i böcker, i hvardagsspråket. De »fyras af som sprängskott» ur hvarje socialistledares mun. Det finns ingen som icke ständigt för dem på tungan. Och likväl känna vi alla språkets makt öfver tanken, och vi borde veta, att det knappast kan finnas två ord med en så ödesdiger verkan på hela samfundslifvet. Detta skarpa särskiljande af mänskligheten i två oförenliga klasser är väl den största olyckan af alla i detta på missnöje och sjudande klasshat så rika lif.

Om vi ville upphöra att begagna orden öfverklass och underklass, skulle vi också omedvetet upphöra att betrakta människorna i klasser, en i sig själf förnedrande vana. Det vore ju godt och väl, om vi därmed ville antyda, att vi alla befinna oss i lifvets stora skola, men då finge vi också erkänna, att vi samtliga sitta i *nedre* klassen med det enande målet att en gång blifva uppflyttade i en högre. Och denna utmärkelse tillfaller enhvar efter personlighetsvärdet utan anseende till de här i lifvet ojämnt fördelade ekonomiska villkoren. En s. k. öfvermänniska kan lika gärna dölja sig under arbetarens grofva blus som bakom millionärens styfva skjojtbröst. Men den i arbetarens medvetande sen barndomen inhamrade föreställningen att han tillhör *underklassen* gör honom betryckt och hämmar ofta hans utveckling, under det herremannen lika ofta otillbörligt

yfves och tror sig ha rätt till en undantagsställning såsom *öfverklass*.

Båda betrakta hvarandra utan orsak fientligt och söka sällan efter *människan* hos hvarandra. Lyckades de blott en gång genom alla de många skalen leta sig fram till denna, skulle de i glad förvåning märka, hur många beröringspunkter de i verkligheten ha. De skulle då i godo samarbete, den ene med sitt kapital af arbetsstyrka, den andre med sitt kapital af penningar. Arbetsklassen skulle då, som den i själfva verket gör, nå ända upp till kapitalisten. Så kunde det vara, om icke afundens, missnöjets och bitterhetens frön blifvit så frikostigt utströdda. Sådnen har gått i ax och frukten visar sig nu.

Det är en hel importerad ordfamilj, som följt de två stamorden i spåren. Organisation och trust, strejk och lockout, och dessa skjuta inhemska skott — svarta listor, guling — och så vidare. Om allt detta lefde vi i lycklig okunnighet innan vi blefvo uppdelade i *klasser*. Hvarför icke se på hvarandra rätt och slätt som *människor* i bättre och sämre villkor. Arbetstagare och arbetsgivare — behöfs det flera indelningar? Vi ha de goda svenska orden: burgna och oburgna, egendomslösa och egendomsägare, vi ha arbetsvilliga och arbetslösa. Om nu ordet fattig verkligen blifvit så föraktligt, att det alldeles måste bannlysas ur språket, ehuru begreppet tyvärr alltid skall fortleva, ofta som en lifvets järnhårda konsekvens.

Icke i delning, i samling — ligger ju framtidens tecken. Just nu gäller det att sammanslå till en de tvänne klasser som eljes snart icke mera skola förstå hvarandras språk, om vi skola kunna skapa rättvisare, kärleksfullare förhållanden i samhället.

Och det är nödvändigt, att vi då först rensa bort de hatalstrande begreppen ur vårt språk, begynnande med de två gångbaraste orden — *öfverklass* och *underklass* — hvilka nu hållas som ett bart, tveeggadt svärd mellan de olika människogrupperna. Det går icke i ett tag. Men på samma sätt som de först vunno burskap, därigenom att först en uttalade dem och sen två, tre och flera togo upp dem och förde dem vidare, på samma sätt skulle de kunna utrotas. Vore vi blott icke sådana tanklösa eftersägare, skulle väl först en, så två, tre och flera beslutsamt kunna bannlysa dem ur sitt språk. Kunna ord födas, så kunna de ock dö!

Men för att dräpa ordet på vår tunga, fordras det att dräpa tanken först. Låt oss upphöra att *tänka* oss denna skarpa tudelning af mänskligheten. Detta underlättas därigenom, att vi alla flytta in i samma klassrum under allvarligt samarbete för hvarandras höjande i moraliskt afseende. Då skola de oftast öfverskattade ekonomiska villkoren ha spelat ut sin roll, och timmen slår för den värdigare och lyckligare mänskliga tillvaro vi alla sucka efter.

“SPES”.

Det tyska förbundet för modersskydd.

Det för fyra år sedan bildade tyska förbundet för modersskydd har nyligen i Hamburg afhållit ett ordinarie generalmöte, det andra i ordningen. Det är ett bevis på såväl nödvändigheten af rörelsen som på att tiden är mogen för denna stora rörelse för modersskydd och sexualetik att redan nu ett nytt möte kan hållas och detta i Hamburg, hvarest för ej länge sedan ett föredrag af Adele Schreiber ej fick kungöras offentligt.

Elfva kretsafdelningar med tillsamman omkring 4,000 medlemmar hade samlats i Hamburg och lokalen rymde knappt alla åhörarna. Man såg där män och kvinnor, mödrar med sina döttrar, lärda, ämbetsmän, jurister och läkare samt ett ej ringa antal präster, såväl stats- som frikyrkliga. Bland åhörarne märktes äfven diktaren Gustav Frenssen.

Framstående talare framhöllo modersskyddets sociala och etiska betydelse samt dess samband med sexualetik, folkhygien m. m. Långvariga diskussioner väckte nya tankar, påpekade nya vägar och gäfvos åt alla en värdefull väckelse.

Bland de föredrag som höllas märkas särskildt sådana om “Kvinnan och könssjukdomarna” och “Äktenskapets sedliga grundlagar” samt öfver frågan “Är prostitutionen ett nödvändigt ondt?” hvilken fråga föredragshållaren Dr. Iwan Bloch ville besvara med ett bestämdt nej.

Förbundet rustar sig nu för en internationell kongress.

Utlandet.

Den kvinnliga nattarbetsfrågan i Norge.

Genom telegram från Norge meddelas oss att odelstinget vid nu företagen behandling af nattarbetsförbudet för kvinnor *förkastat* detsamma. Som bekant har lagtinget tidigare med 16 röster mot 15 antagit förbudslagen, hvaremot odelstinget vid sin första behandling af frågan äfven förkastade förslaget, då med 47 röster mot 45. Förslaget återremitteras nu till ny behandling i lagtinget, och frågan är då, huru det slutliga afgörandet ställer sig.

Giftermål hos mina grannar.

Af Jane Gernandt-Claine.

Utänför fönstret vid mitt skrifbord reser sig — på andra sidan Joniska hafvet — den höga, långt fram på våren snöhöljda kedjan af Albanians berg, hvilkas linjer bli de vackraste dikter mot himmelens och vattnets dikt, antingen rymden — som så ofta nu om sommaren — är strålande blått jubel eller står svept i hett, hemlighetsfullt, gråhvitt töcken som i dag. Detta fjärran diktar alltid för mig i sin oupphinnelighet, men jag skulle nog inte varit vidare glad, om jag sett dagen i det gamla Epirus till exempel, ty nog tror jag man får leta efter en plats där tillvaron visar sig mindre gunstig mot genus femininum än just där, hvad skälet då kan vara. En af de förnämsta orsakerna är helt säkert, att en stor del af befolkningen bekänner sig till Islam och att de kristna, som bestå af romerska katoliker, icke velat stå de andra efter i stränghet mot det så kallade svaga könet, hvilket dock, när man tänker närmare på saken, bär hela mänskligheten fram i dagen och väl borde ha en helt annan ställning, tycker man, inte bara i Albanien utan så godt som öfverallt.

Detta är emellertid någonting för sig, och sedt ur det befängdas synpunkt finns det få saker så roliga som giftermål — eller rättare sagdt förberedelserna till giftermål hos mina grannar.

Dessa börja tidigt, ty efter det hon fyllt tolf år, får en stackars flicka icke ha en annan tanke än att sitta och väfva sin hemgift, och det är henne — vid vite — förbjudet att lämna föräldrahemmet förr än den dag hon gifter sig. Tills för mycket kort tid sedan fick hon icke ens visa sig i kyrkan som vuxen, men mera härom längre fram.

Låt mig först säga ett ord om föräldrahemmet — vanligen en stor, tung byggnad, omgifven af en fruktträdgård och där alla de trånga fönsterna äro täckta med galler. Inomhus är inredningen ungefär densamma både för kristna och muhammedaner — nämligen låga divaner längs väggarna, hvilka senare prydas af helgonbilder i katolska hus, där man också får se stora, vackra kaminer, minnen från den tid, då landet var en venetiansk koloni.

Måltiderna intagas på golvet, ur ett gemensamt fat och med fingrarna, utom då det vankas soppa, vid hvilket tillfälle skedar icke äro en okänd lyx, och är det främmande till middag, bjuder seden husets damer att passa upp. Emellertid är serveringen ju inte inkrånglad och inte bäddningen heller för den sakens skull, om gästerna skulle stanna öfver natten. Man breder bara en madrass, bomullslakan och täcke ut på golvet, där alla familjemedlemmarna sofva — pappa, mamma och de ogifta

barnen, hur som helst, huller om buller, gossar och flickor, utan ansende till personen — med ett undantag, ett enda... Den stackars tös, som sitter och väfver på hemgiften, får aldrig lämna sin kammare, sedan hon haft den — man kan väl säga olyckan att fylla tolf år.

Från och med denna bedröfvansens dag får hon inte visa sig utom för de allra närmaste släktingarna. Inspärrad inom fyra trånga väggar, där hon hvarken ser eller hör något af den yttre världen, sitter hon och väfver silke och bomullstyger till sitt bröllop, sina barnsängar, sin egen, sin tillkommande mans och sina söners och döttrars begrafning, och jag vet få saker mer ägnade att muntra upp ett ungt sinne i ensamheten. Nog får den flickan veta att hon lefver, det kan det då inte bli tu tal om...

Som nämndt får hon numera — på påfvens uttryckliga befallning — gå i mässan om söndagarna, under det att hon förr endast fick besöka de privata kapell, hvilka finnas i hvarje någorlunda förnöget hus; — hur det gick till bland de fattigare klasserna, vet jag icke.

Strängt beslöjade och med en lykta i handen, springa de ogifta unga damerna nu för tiden i kyrkan, medan det ännu är så kolmörkt, att inte en katt skulle kunna uppfånga en skymt af dem. Tänk bara att bo i ett sådant där albanesiskt samhälle och få se dessa förlofvade och oförlofvade unga flickor komma rusande öfver gatan, — det vill säga, man ser väl inte mer än den svängande lyktan, men det är detsamma, det vore väl lika oförgätligt för det...

Så mycket kan man allt komma öfverens om — inte ha dessa fröknar stor anledning att glädja sig åt tillvaron, allraminst sedan de fått veta att det anmält sig en friare i huset...

Denne unge herre — eller rättare sagdt hans pappa och mamma, ty själf är en ungersven blott ett viljelöst ting i familjens händer — har det inte alltid så trefligt heller, ty ett frieri medför ofta en hel del om och men...

Är hans utsedda brud halt, enögd eller enarmad till exempel, finns det naturligtvis ingen människa som förräder den saken — hennes mamma säger bara, att hon ser lite illa på högra ögat eller har en viss svårighet att begagna sig af vänstra armen, hvilket dock rikligen uppväges med att hemgiften i så fall är oväntadt stor, ett sakförhållande som likväl måste göra en blifvande äkta man en smula betänksam. Ju mer pengar en brud för med sig i boet, ju fler skavanker har hon, och brudgummen får se sitt lufs ledsagarinna först i det ögonblick de stå inför prästen, färdiga att uttala sitt oåterkalleliga ja. Emellertid får jag i sanningens namn tillägga, att mindre glädjande öfverraskningar höra till undantagen, då genomsnittstypen hos dessa stackars brudar är påfallande regelbunden i sin strånga fågring

Pröfva
Gahns

NORMAL

Skrif- & Kopie-Bläck

Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej botten-sats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

och enarmade unga damer till all lycka icke äro mer vanliga i Albanien än i andra länder.

För att närmare beskrifva det högtidliga ögonblick, då föräldrarna låta sin dotter veta att hon är förlofvad, måste jag tala om att bruket tvingar denna olycksaliga unga dam att utbrista i snyftningar, som öfvergå till tjut, i det ögonblick hennes mamma ger henne ett radband som gåfva från fästmannen och den stränge fadern lämnar det rum, där den beklagansvärda unga sköna suttit inspärrad i åratat och väft — väft i det oändliga... På tre dagar får hennes faderliga upphof icke se en skymt af henne, och att visa sig för fästmannen skulle vara den största skam, som kunde öfvergå ett kvinnligt väsen.

Den icke alltför afundsvärda belägenhet man kallar att vara förlofvad därborta räcker i ett par tre månader, och veckan före bröllopet bli fästmöns väninnor bjudna till hennes hem, där de tillbringa kvällarna med att sjunga och dansa och vara så muntra som det bara är dem möjligt, stackare.

En muhammedansk vigsel äger rum på torsdagen, katolikerna gifta sig en måndag, och ett par tre dagar förut infinna sig två af fästmöns kvinnliga faddrar, hvilka färga hennes hår ramsvart och rycka alla missklädande hårstrån från hennes kropp. Sedan måste offret iklädas en gift kvinnas galadräkt: skjorta af silkesgas, som lämnar barmen bar, silkesgördel, veckad kjol, broderade tofflor och en vit silkeskudde, utsydd med pärlor, korall och guldtråd, som sättes på hennes svarta hår. Ansiktet döljes af en slöja, och då hon väl är färdig, föra faddrarna henne till en divan, som endast begagnas vid dylika högtidliga tillfällen. När hon tagit plats, lyftes det täta floret från hennes panna, så att alla de närvarande måtte få se och beundra hennes fägring, men traditionen bjuder det arma flickebarnet att slå händerna för ögonen och visa sig rent förtviflad.

Vid hvarje nytt besök måste hon lyfta upp hufvudet, och så sitter hon hela dagen utan att säga ett ord, pustande under den juvelprydda kudde — salman — som täcker hennes hjässa. Hvilken herre som helst får komma in och titta på bruden utom fästmannen, som måste nöja sig med att skicka en sändning gåfvor, bestående af ädla stenar, silkesnäsdukar, smink, tvål och kängor. Förevisningen räcker två dagars tid, hvarunder festföremålet inte gör annat än gråter, medan hennes väninnor dansa och unga gossar klä ut sig till beslöjade skönheter. Under det dessa festligheter pågå, uppvaktas den blifvande lycklige äkta mannen, som alltjämt håller sig osynlig, med ett paket socker och kaffe.

Slutligen kommer det ögonblick, då bruden måste slita sig från sin divan. En vagn, dragen af oxar, för en kista med hemgiften och bröllopskänkerna till hennes trolovade, och två af dennes kvinnliga släktingar stå och vänta på henne ute på gatan. Under tiden försöka de bägge fadder-damerna att

få flickan att stiga upp och lämna rummet och huset, men det är lättare sagdt än gjordt. Hon måste nämligen låtsas vara utom sig och göra det vildaste motstånd. Med förtviflans mod afvärjer hon hvarje angrepp, klänger sig fast vid divanen i fråga, vid dörrposter och låsvred och gråter, gråter värre än någonsin, men som allt har ett slut, ger hon till sist vika för våldet och kommer så — ändtligen — ut på sina föräldrars gata. Både pappan och mamman stanna — enligt gammal god sed — hemma hos sig.

Företrädd af de båda släktingarna till brudgummen och en barnunge, som bär hennes tofflor, samt åtföljd af sina egna anhöriga med undantag, förstås, af föräldrarna, tar denna förgråtna brud — mer förgråten, tycker man, än mänskliga krafter kunde tillåta — därpå vägen till kyrkan. Vid hvarje gat-hörn, ja, vid själva kyrkdörren nekar hon att gå ett steg vidare, men hur det är, kommer hon fram till altaret ändå, och där låta de bägge fadder-fruarna hennes slöja falla inför brudgummens blickar, om denne lycklige nu verkligen har mod att titta på henne i detta ögonblick.

Vigseln räcker fem minuter, och bruden får ej svara ja förrän prästen frågat tre gånger. Gjorde hon det, skulle hennes minne höljas med evig skam. När ceremonien är förbi, rusar brudgummen sin väg med blixstens hastighet, följd af sina vittnen. Bruden stannar kvar i kyrkan för att hämta sig en smula, omgifven af sitt följe, men efter en stund släpa de bägge faddrarna denna motspänstiga unga dam till hennes nya hem, hvares tröskel hon naturligtvis af alla krafter nekar att beträda. En af släktingarna kastar emellertid en röd silkesnäsduk öfver hennes hufvud, och därefter går det ej längre an att spjärna emot udden; hon stiger modigt på, hvilket hennes följe vägrar att göra. Huru skulle nära anhöriga ha hjärta att vara glada, då hennes pappa och mamma sitta hemma och gråta?

Så fort bruden väl kommit in i sitt nya hem, rusar en tjänande syster fram och tar kängorna af henne och sätter tofflor på hennes fötter. Därefter löses slöjan från hennes ansikte, som säkert inte tar sig vidare bra ut efter så många tårar, och så börjar en bröllopsmåltid, som kunde vara gladare, efter hvad det påstås. Herrar och damer äta i skilda rum.

Början låter icke synnerligen lofvande, åtminstone för utomstående, och dagen efter får bruden besök af alla sina släktingar med undantag af föräldrarna. Den nygifta bör se betryckt och ledsen ut men får ej gråta mera. Ett helt år skall hon sitta med sänkta ögon, och hennes mamma får inte komma och hälsa på henne förr än hon själf blifvit mor.

Som man ser, är ett giftermål i dessa landsändar allt annat än muntert, och mången ung flicka föredrar att lefva ogift eller bli *monaca* som det heter, i hvilket fall hon har sin fulla frihet att gå och komma som hon behagar och är föremål för

DRICK CIDRIL!

Bästa alkoholfria äppledryck. — Absolut ren naturprodukt.

AKTIEBOLAGET CIDRIL
— I GEFLE —

Telegramadr. "CIDRIL". Tel. 18 99, 18 98

så stor aktning, att hon kommer näst efter sin egen mor i rang och alltid går före sina gifta systar och andra unga fruar. Alltså finns det små oaser äfven i denna öken, men nog bör man vara glad och tacksam att man sluppit se dagen i Albanien.

Från allmänheten.

Kvinnorna och det sociala kriget.

Krig emot kriget. Så har parollen ljudit redan i många år. Fredsvännernas, deras, som till en början under hån och åtlöje, sedan under växande bifall vågat förfäktat tanken, att näfrätten kan afskaffas för nationerna lika väl som för individerna. Och i stora skaror ha kvinnorna lystrat till maningsorden och låtit enrollera sig i fredshärens leder. Krig emot kriget, som beröfvar kvinnorna deras närmaste, förstör deras hem. Det är ju så naturligt. Att sträfva för fredsidéen är ju i vår tid, då kvinnans sfer vidgats utöfver hemmets gränser, blott den moderna tillämpningen af de läror, som under århundraden predikats för henne. Om hennes uppgift som en fridens budbärare på jorden, som hemmens och familjens skyddsvakt. Och numera är det ju heller icke det ringaste obehagligt att vara fredsvän. Man kan tryggt deltaga i fredsrörelsen utan risk att anses kvinnligt naiv och ur stånd att begripa högre manlig politik, nu, då ministrar och riksdagsmän äro medlemmar af fredsföreningar.

Men hur ha de svenska kvinnorna fyllt rollen af fridsänglar under dessa veckor, då det sociala kriget pågått i vårt land? Jag talar icke här om arbetarklassens kvinnor? Det vore orimligt att förebrå de kvinnor, som aktivt deltaga i arbetarrörelsen och *som i regel äro arbetsmarknadens mest underbetalda krafter*, om de sakna en sådan öfvermänsklig själfständighet, som att *icke* bekänna sig till de manliga kamraternas dogmer om det heliga klasshatet. Och ännu mindre kan man begära denna själfständighet af dem, som bundna vid hemmet, uttröttade af arbetsjakt och bekymmer, icke ha tid eller tillfälle till annat än de mest närliggande plikterna.

Men de s. k. öfverklasskvinnorna? *De* äro hvarken medlemmar af arbetsgifvareorganisationer eller fackföreningar och bundna af deras order. De äro icke parter i målet. Naturligtvis hafva de fört fredens och icke krigets talan. Då lockoutförklaringen kom, hvarigenom 80,000 arbetare med hustrur och barn blefvo brödlösa och det tillkännagafs, att detta var bara början.* Och sedan, då arbetarne svarade medorstrejck och de *arbetslösas skaror stego till några 100-tusental*. Ja, kvinnorna ha ju icke kunnat inverka på händelsernas gång. Men i enlighet med sin besjungna kvinnlighets och moderlighets djupaste kraf, så ha de naturligtvis, hvar de varit och färdats, hemma och borta, rest sin protest mot detta brutala ekonomiska krig, där de svagaste, kvinnor och barn, få betala den drygaste delen af krigsomkostnaderna. Och naturligtvis ha de i sin mån sökt dämpa den våg af klass-

hat, som äfven i de öfre samhällslagren vället fram i dessa tider.

Ja, detta kunde man väntat och hoppats. Men hur har det varit? För min del har jag sett en elegant fru, som under vanliga förhållanden icke skulle drömt om att tilltala en obekant på gatan, idignerad opponera sig mot, att en person, *tillhörande samma klass som hon själf*, köpte en "socialisttidning". För all del, denna partiförblindelse att endast se en företeelse från den ena partens synpunkt — hvilket anses som ett stort fel hos arbetaren — är naturligtvis det enda riktiga hos oss andra. Och kvinnor, som i vanliga fall äro de mest godhjärtade människor i världen, reagera icke alls emot utsvälningsmoralen, när det är fråga om "den nödvändiga kraftmätningen." Huru rent af farlig är icke den andliga osjälfständigheten för "det centrala i kvinnans väsende", som kvinnlighetsbeundrare pläga uttrycka sig! Den kvinnliga ljufheten tar afgjordt skada, då från läpparna ljuda någon efterklangspolitiskens melodi med motiv ur en eller annan klasshätsk tidningsartikel, naturligtvis skänker man sitt medlidande åt de "oskyldiga offren" och äfven i någon mån åt dem, "som tvungits med". Men de andra? Fördelningen af skuld och ansvar är en sådan enkel sak för dem, som knappt veta skillnaden mellan orden strejk och lockout. Och hvilken indignation gent emot den som ser andra färger än hvitt och svart, som vågar framhålla hvilka vackra sidor de svenska arbetarne, trots allt, under denna kris lagt i dagen!

Ja, detta är några drag ur mina erfarenheter dessa veckor. Besynnerligt nog har det, af de kvinnor, jag kommit i beröring med, blott varit några s. k. rösträttsamazoner, som nu varit fredsvänner. Finns det bland Dagnys läsarinor några, som — i motsats mot mig — stärkts i sin tro på kvinnans uppgift att dämpa klasshatet, att slå några bryggor öfver de djupa klyftor, som skilja samhällets olika lager? Kan något göras för att väcka kvinnornas känsla af ansvar, af plikt att strida äfven mot det sociala kriget?

N. N.

Notiser.

Internationella sjuksköterskekongressen i London. Från "International Council of Nurses" kom i vintras en inbjudan till svenska sjuksköterskor och institutioner samt för sjuksköterskesaken intresserade personer att deltaga i en internationell sjuksköterskekongress, som skulle komma att äga rum i London 20—23 juli. På grund häraf utsågos af olika sjukvårdsinstitutioners styrelser en kommitté, för hvilken änkedrottning Sofia åtog sig beskyddarskapet. Kommitténs uppdrag har omfattat dels ordnande af resor och inkvartering i London för omkring 30 till kongressen anmälda sjuksköterskor, dels ock utseendet af en delegerad för Sverige samt utarbetandet af en kort berättelse öfver sjukvårdens utveckling i Sverige.

Till delegerad för Sverige utsågs fröken Thérèse Tamm.

Kongressen ägde rum i Caxton Hall och representanter för sjukvården öfver hela världen bevistade densamma.

*) Arbetsgifvareföreningen hade ju så beslutat.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{4}$ och 1:25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelserna i Rösträttsfrågan 1905—1906.....	—: 50
" II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.)	6:—
" III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
" IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
" V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt	—: 40
" VI, Partiuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga.....	—: 25
" VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland.....	—: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn.....	—: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
" 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
" 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?.....	—: 10
" 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
" 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten?	—: 05
" 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
" 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ...	—: 15
" 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen	—: 05
" 9, Sofi Lindstedt: Hvarför böra religiöst öfvertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen	—: 05

Minneslista .....

Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning.....
(—: 75) —: 60

Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter .....

Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen .....

Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre .....

Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren .....

Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt .....

Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskraf .....

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvideras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen n:ris 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halft priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Kindergarten

(Lekskola).

En ung flicka, som genomgått åttaklassigt läroverk och fullständig kurs vid Berliner Fröbels-Vereins Kindertagesseminarium, önskar anställn. som lärarinna vid lekskola eller i familj. Utmärkta ref. Svar märkt "M. S.", vidarebefordras af S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Å större herregård

i folkrik trakt där godt och vänligt hem finnes (icke inackorderingsställe) önskar bättre medelålders flicka någon tids sysselsättning mot fritt vivre och fria resor. Mångårig vana vid hushållsgöromål samt tillsyn af enkelt men ordningssamt hem. Goda referenser. Svar till "Omväxling", Sv. Dagbl. annonskontor, f. v. b.

Flicka

som genomgått 8 kl. läroverk, önskar till hösten plats som guvernant för mindre barn. Svar till "18 år", Antikvariatet, Örebro.

LEDIGA PLATSER.

En bättre flicka,

på Herren troende, med kunskap och förmåga att göra ett hem treffligt samt sinne för barn erhåller genast plats i större stad i mellersta Sverige hos mindre familj där husmoder saknas. Fotografi, betyg, rekommendationer samt uppgift om ålder torde sändas under adress "Köpman 40", Fredrika Bremerförbundets expedition, Stockholm.

Frisk och pålitlig barnfröken får plats på landet att biträda vid vården af en 16 mån. flicka. Lön 100 kr. om året. Svar till fru Ekman, Hjerpås.

Modebyrå,

Drottninggatan 81 A, 2 tr.

Stockholm.

A. T. Brunkeb. 719. R. T. Vasa 261.

meddelar råd

vid val af damtoalletter, färger, modeller m. m., vid ordnandet af väningar, dekorering för fester m. m. Uppköper modevaror för damer i landsorten. Moderat arvode.

Fru A. Beijer, kl. 11—5.

Gynna

Dagnys annonsörer!

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4 1/2 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Marianelunds Praktiska skola.

Sveriges mest vidtomfattande praktiska läroanstalt, på kristlig grundval, med Realskola, Gymnasium, Handelsinstitut, Teknisk skola, Landtmannaskola, Juridiskt seminarium för länsmansaspiranter och polismän, Hushållsskola, Slöjdskola och Slöjdläroinneseminarium, Musikskola m. m., börjar sina hufvudkurser 15 augusti med nyinträde 1 och 15 september, 1 oktober, 1 november och 10 januari. Denna skola, den mest snabbbläsande, har bibringat elever med endast folkskolan som underlag realskoleexamen på 7 à 8 månader och läst in ett par årskurser vid Sveriges mest framstående tekniska skola på lika många månader. Vid skolan förekommer undervisning i djurskyddslära för alla eleverna. Vacker natur, härlig luft. Bad. Illustrerade prospekt mot 2 porton.

Albert Lindström,
Marianelund.

Högre Lärarinneseminariet vid Stiftelsen Kjellbergsska Flickskolan.

Med anledning af Riksdagens beslut, att Statens högre Lärarinneseminarium fortfarande skall vara treårigt, kommer det med Kjellbergsska Flickskolan förenade Seminariet att omorganiseras till ett **treårigt Högre Lärarinneseminarium.**

Till inträde i afdelning I berättigar fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola eller genom inträdesexamen styrkta motsvarande kunskaper. Studentkor kunna vinna inträde i Seminariets näst högsta afdelning.

Ansökningar, åtföljda af betygsafskrifter, frejde- och läkarebetyg, torde före 1 sept. insändas till Seminariets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg.

Göteborg den 1 juni 1909.
(Nord. AB. 40674)

STYRELSEN.

Rodenstamska Slöjd- och Hushållsskolan

Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärarinneskurs. Slöjdläroinneskurs. Hemslöjds- och Växtfärgningskurs.

Bomullsklädningar i afpassade bitar, 8 mtr. äkta färg, vackra randiga eller rutiga mönster, erhålles till 2,85 st., d:o bättre qualite, extra fina mönster till 3,20 st. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

Fördelande och smärtstillande

verkar Salubrinbehandling såväl å **hämorrojder** som å **blodstockningar i allmänhet**, då det användes utspädt och på sätt som i bruksanvisningen meddelas. Tillhandahålles i Parfym-, Speceri- & Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co., Akademi-gränd 1, Stockholm.

HEMSKOLA.

I godt hem på landet nära skog och sjö mottagas några sent utvecklade eller klena barn mellan 6 och 12 år för utvecklande och fostrande vård. Början 1 sept. Svar märkt "Prästgård" under adr. S. Gumæli Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Kristinehamns Praktiska Skola

(För män och kvinnor. Grundad 1878)
Hushållsafdelling med husmoderskurs.

Slöjdfafdelling: Väfnad, sömnad, träsnideri, läderplastik m. m.

SIGRID WÅGMAN

FOTOGRAFIATELIER
3 UPPLANDSGATAN 3
(invid Norra Bantorget)

Grupper i det fria. Förstoringar utföras.
Förstklassigt arbete! Amatörer undervisas!
Pris fr. **Kr. 6** pr duss.
A. T. 83 03. Obs. Hiss I.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
54 Drottninggatan.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har dei länge varit ett sina värdepapper, önskningsmål att kunna öfverlämna värden af institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatsafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatsafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatsafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatsafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatsafdelningen, underrättar Notariatsafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatsafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Fem praktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter **Jules Verne** af **Alfred Smedberg**. 352 sidor med 47 illustrationer af **Karl Aspelin**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af **Hugo Gyllander**. 259 sidor. Med 45 illustrationer af **Ingeborg Uddén**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af **Harald Östenson**. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter **Jules Verne** af **Alfred Smedberg**. 312 sidor, 44 illustrationer af **Brita Ellström**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af **Marie Louise Gagnier**. 304 sidor, 33 illustrationer af **Edv. Berggren**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från
Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Textilkonst på Industriutställningen. Handarbetets Vänner.
Af **Ebba De la Gardie**.

Dräp dem. Af "Spes."

Det tyska förbundet för modersskydd.

Giftermål hos våra grannar. Af **Jane Gernandt-Claine**.

Kvinnorna och det sociala kriget.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.